

Sygn. akt **XI Ka 1037/19**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 stycznia 2020 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie XI Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Mariusz Jaroszyński

Protokolant: Wioleta Zawadzka

przy udziale Prokuratora Wiesława Greszty

po rozpoznaniu dnia 9 stycznia 2020 roku

sprawy **J. K.** syna J. i B. z domu S. ur. (...) w W.

oskarżonego z art. 286 § 1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Opolu Lubelskim z dnia 19 września 2019 roku sygn. akt. II K 212/18

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że uniewinnia oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu;

II. wydatkami poniesionymi w postępowaniu obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	XI Ka 1037/19
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZEŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Rejonowego w Opolu Lubelskim z dnia 19 września 2019 r. sygn. akt II K 212/19

1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego
oskarżyciel posiłkowy
oskarżyciel prywatny
obrońca
oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego
inny

1.3. Granice zaskarżenia

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia		
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości	
# w części	#	co do winy
#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
1.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	

#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

2.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	

2.2. Ocena dowodów

2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu

3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC
--

ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
	<p>I. Zarzut obrazy przepisów postępowania, mający wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 7 kpk w zw. z art. 410 kpk i art. 424 § 1 i 2 kpk</p> <p>II. Błąd w ustaleniach faktycznych przyjęty za podstawę orzeczenia, przejawiający się w uznaniu, że oskarżony dopuścił się popełnienia przestępstwa z art. 286 § 1 kk.</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
Ze względu na charakter stwierdzonego z urzędu uchybienia rozpoznanie zarzutów podniesionych przez skarżącego stało się bezprzedmiotowe (art. 436 kpk).		
Wniosek		
Wniosek o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu, ewentualnie wniosek o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Z uzasadnienia apelacji wynika także, że oskarżony wnosi o uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania (k. 578v) wobec zaistnienia przesłanki z art. 17 § 1 pkt 7 kpk.	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>	

<p>Zwiąże o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>	
<p>Wniesienie apelacji tylko na korzyść oskarżonego, w sytuacji stwierdzenia braku w opisie czynu przypisanego oskarżonemu w wyroku - znamienia ustawowego typu czynu zabronionego z art. 286 § 1 kk, skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia przypisanego mu czynu z art. 286 § 1 kk niezależnie od granic zaskarżenia, jak również podniesionych zarzutów.</p> <p>Wniosek o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania jest niezasadny, gdyż nie zostały spełnione przesłanki, o których mowa w art. 437 § 2 zd. 2 kpk.</p>	

<p>4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU</p>	
<p>1.</p>	<p>Sąd Okręgowy w następstwie przeprowadzonej kontroli instancyjnej zaskarżonego wyroku z urzędu zauważa, że opis czynu przypisanego oskarżonemu przez Sąd I instancji nie zawiera kompletu znamion przestępstwa, o którym mowa w art. 286 § 1 kk, a mianowicie znamienia strony podmiotowej w postaci działania „ w celu osiągnięcia korzyści majątkowej”. Wobec powyższego, na podstawie przepisu art. 440 kpk, uprawniającego do rozpoznania sprawy poza granicami środka odwoławczego, należało zmienić zaskarżony wyrok na korzyść oskarżonego, gdyż utrzymanie wyroku skazującego byłoby rażąco niesprawiedliwe jako godzące w zasadę nullum crimen sine lege (art. 42 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej). Warunkiem odpowiedzialności karnej jest bowiem popełnienie czynu zabronionego pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia, a w konsekwencji istnieje zakaz skazania osoby, której</p>

	nie przypisano zachowania wypełniającego wszystkie znamiona czynu zabronionego, określonego w ustawie karnej (art. 1 § 1 kk w zw. z art. 115 § 1 kk).
Zwiąże o powodach uwzględnienia okoliczności	
<p>Przestępstwo oszustwa skonkretyzowane w art. 286 § 1 kk jest przestępstwem umyślnym, zaliczanym do tzw. celowościowej odmiany przestępstw kierunkowych. W orzecznictwie słusznie podkreśla się, że „do znamion ustawowych charakteryzujących stronę podmiotową przestępstwa oszustwa, stypizowanego w art. 286 § 1 kk, należy działanie w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, rozumiane jako przysporzenie dla siebie, jak i dla kogoś innego (art. 115 § 4 kk). Bez przypisania sprawie zachowania, które jednoznacznie wskazywałoby na zamiar realizowania celu osiągnięcia korzyści majątkowej, nie ma podstawy prawnej do skazania za przestępstwo z art. 286 § 1 kk”. Tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2015 r. V KK 53/15.</p> <p>Tymczasem z opisu czynu przypisanego oskarżonemu w wyroku (k. 570) wynika, że Sąd I instancji wskazał jedynie, że „oskarżony doprowadził P. K. do niekorzystnego rozporządzeniem własnym mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 321,96 zł, poprzez wprowadzenie go w błąd co do zamiaru dostarczenia węża strażackiego, pompy do szamba i ścieków zakupionego na portalu z ogłoszeniami (...)”.</p> <p>Ustawodawca konstruując przepis art. 286 § 1 kk wskazał, że jednym z warunków karalności omawianego zachowania jest działanie „w celu osiągnięcia korzyści majątkowej”, co prowadzi do konstatacji, że nie każde wprowadzenie w błąd, wyzyskanie błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania jest równoznaczne z działaniem w celu osiągnięcia korzyści majątkowej. Mając na względzie wyżej wskazane, błąd, którego dopuścił się Sąd Rejonowy jest natury zasadniczej, gdyż polega na całkowitym pominięciu w opisie czynu przypisanego oskarżonemu znamienia w postaci działania „w celu osiągnięcia korzyści majątkowej”. Wprawdzie żaden przepis ustawy karnej nie wprowadza obowiązku posługiwania się w opisie czynu tylko zwrotami ustawowymi, a wystarczające jest „użycie wyrażenia znaczeniowo równorzędnego albo zastąpienie wyrażenia ustawowego takim określeniem, które swą treścią wypełnia znaczenie znamienia przypisywanego</p>	

przestępstwa” (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2014 r. II KK 141/14), jednakże opis czynu w analizowanej sprawie nie daje podstaw do uznania, że czyn zarzucony oskarżonemu wypełnia znamiona przestępstwa z art. 286 § 1 kk, a w szczególności, aby jego działanie przedsięwzięte było w celu osiągnięcia korzyści majątkowej. Ponadto dostrzeżone przez Sąd odwoławczy uchybienie Sądu I instancji jest oczywiste. Biorąc pod uwagę tak sformułowany opis czynu nie można wysnuć stanowczych wniosków, co do strony podmiotowej zachowania oskarżonego, jak również odnośnie formy zamiaru, w wykonaniu którego działał oskarżony.

Sąd odwoławczy w pełni aprobuje stanowisko wyrażone w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2019 r. II KK 179/18, zgodnie z którym „pociągnięcie do odpowiedzialności karnej uwarunkowane jest nie tylko udowodnieniem, że konkretne zachowanie wyczerpuje znamiona przestępstwa stypizowanego w danym przepisie ustawy karnej, ale i prawidłowym przypisaniem tego czynu w wyroku skazującym. Z zawartego w wyroku opisu przypisanego czynu musi zaś jednoznacznie wynikać, że oskarżony wyczerpał swoim zachowaniem wszystkie znamiona czynu zabronionego określonego w przepisie wskazanym w kwalifikacji prawnej. Dla konwalidowania braków w opisie czynu zamieszczonego w części dyspozytywnej orzeczenia nie jest przy tym wystarczające przywołanie pełnego opisu czynu w pisemnych motywach orzeczenia. To część dyspozytywna wyroku zawiera bowiem rozstrzygnięcie co do istoty sprawy i w związku z tym uzasadnienie wyroku, które stanowi odrębny i spełniający odmienne funkcje dokument procesowy, nie jest w stanie skutecznie niwelować wad występujących w treści wyroku”. W ocenie Sądu Okręgowego, wszystkie znamiona czynu zabronionego powinny zostać ujęte w opisie czynu przypisanego w wyroku, a nie jedynie w uzasadnieniu tego orzeczenia.

5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO

5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji

1.

Przedmiot utrzymania w mocy

Zwiążle o powodach utrzymania w mocy	
5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
1.	Przedmiot i zakres zmiany
Zmiana zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu.	
Zwiążle o powodach zmiany	
<p>Sąd odwoławczy stwierdzając, że opis czynu przypisanego oskarżonemu nie zawiera wszystkich znamion, określonych przepisem art. 286 § 1 kk był zobligowany do zmiany zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia tego przestępstwa. Utrzymanie w mocy powyższego wyroku byłoby rażąco niesprawiedliwe z powodów wyżej wskazanych (art. 440 k.p.k.).</p> <p>Należy podkreślić, że przy wniesieniu apelacji wyłącznie na korzyść oskarżonego, Sąd II instancji nie może uzupełnić opisu czynu o brakujące znamię, gdyż doszłoby wówczas do naruszenia art. 434 § 1 kpk (zakaz reformationis in peius). Nie byłoby również możliwe usunięcie tego uchybienia w ramach ponownego rozpoznania sprawy przez Sąd I instancji, bowiem stanowiłoby to obejście tzw. pośredniego zakazu reformationis in peius, o którym mowa w art. 443 kpk.</p>	

5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji	
5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia	
1.1.	# art. 439 k.p.k.
Zwiążle o powodach uchylenia	

2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
6. Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
II.	O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 632 pkt 2 kpk w zw. z art. 634 kpk – w ten sposób, że wydatkami poniesionymi w postępowaniu odwoławczym obciążono Skarb Państwa.

7. PODPIS

Mariusz Jaroszyński

1.3. Granice zaskarżenia			
Kolejny numer załącznika	1		
Podmiot wnoszący apelację	oskarżony		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Wyrok Sądu Rejonowego w Opolu Lubelskim z dnia 19 września 2019 r. sygn. akt II K 212/19		
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu		

	przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
1.4. Wnioski		
#	uchylenie	# zmiana